

**College financieel toezicht
Bonaire, Sint Eustatius en
Saba**

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Convent Building 26
Frontstreet, P.O. Box 686
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Dwight Tjin Kon Kiem
Datum
21 oktober 2014
Ons kenmerk
Cft 201400186
Pagina
1/4

Telefoonnummer
+5999 461 9081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk
2014012226
Bijlagen
-

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies op de ontwerpbegroting 2015 van het openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Op 17 oktober jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) van u de ontwerpbegroting 2015 ontvangen. Hierbij ontvangt u het advies van het Cft op deze ontwerpbegroting. Bij doorzending van de ontwerpbegroting aan de eilandsraad zult u aan moeten geven op welke wijze rekening is gehouden met dit advies waarna de eilandsraad over de begroting zal beraadslagen. Het bestuurscollege dient de begroting 2015 zodra deze is vastgesteld voor 15 november a.s. (door tussenkomst van het Cft) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aan te bieden.

Toets Cft

Het Cft toetst de begroting aan de hand van in de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet finBES) en in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria. Er is onder andere voorgeschreven dat de begroting in evenwicht dient te zijn en dat de in de begroting opgenomen baten en lasten in overeenstemming zijn met de best mogelijke inschatting van reeds aangegane verplichtingen en van te verwachten externe ontwikkelingen.

Conclusies

Het Cft constateert dat de ontwerpbegroting 2015 van het openbaar lichaam Bonaire behoedzaam is opgesteld en dat aan de wettelijk gestelde criteria is voldaan. Zo heeft Bonaire in de ontwerpbegroting voorzichtigheidshalve nog geen rekening gehouden met mogelijk toekomstige ontvangsten, zoals de bijstelling van de vrije uitkering in 2015.

De ontwerpbegroting 2015 laat een positief saldo zien van circa USD 2,5 mln. Dit saldo heeft Bonaire bestemd voor een aantal aflossingen en investeringen. Het Cft heeft het vertrouwen dat de lasten de baten niet zullen overschrijden, waarmee wordt voldaan aan het criterium dat de begroting 2015 (minimaal) in evenwicht is. Het Cft adviseert derhalve positief op de ingediende ontwerpbegroting 2015.

Toelichting

De conceptbegroting 2015 van Bonaire heeft een nieuwe indeling. Er is nu sprake van een directiemodel in plaats van een functiemodel. Bij het begrotingsproces heeft Bonaire een bottom-up benadering gehanteerd. De input van de verschillende directies en afdelingen is duidelijk merkbaar. De conceptbegroting is een overzichtelijk, duidelijk en goed leesbaar document.

Bonaire presenteert in de ontwerpbegroting 2015 een totaal aan lasten van USD 50.245.542 en een totaal aan baten van USD 52.699.122. Deze batenstand is nagenoeg gelijk aan de batenstand zoals die door Bonaire bij de (bij het Cft laatst bekende) tweede uitvoeringsrapportage 2014 is gepresenteerd. Het overschot op de ontwerpbegroting 2015 bedraagt bijna USD 2,5 mln. Dit overschot is bestemd voor een aantal aflossingen en investeringen, zoals de aflossing van de schuld aan de Stichting Wegenfonds Bonaire. Daarnaast zet Bonaire het overschot in voor het terugbetalen aan het ministerie van BZK van het doelsaldo, waarop de in het verleden te weinig ontvangen gelden in het kader van de tekortreeks in mindering zijn gebracht. Tevens wordt het overschot gebruikt om de renteloze lening onderwijshuisvesting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap af te lossen. Bonaire heeft het voornemen om een deel van het overschot in te zetten voor het financieren van enkele investeringen zoals 'Hoofdwegen fase 2B', 'renovatie LVV te Lagun' en 'infrastructuur kaden, pieren en boeien'.

Liquiditeit

Uit de meest recente rapportage van het geïntegreerd middelen beheer (GMB) blijkt dat er eind september sprake is van een liquiditeitspositie van ruim USD 3,6 mln. Uit de GMB-rapportages valt af te leiden dat het openbaar lichaam in 2014 aan het interen is op de liquide middelen. Per eind december 2013 had het openbaar lichaam nog circa USD 5,2 mln in kas, een afname dus van USD 1,6 mln.

Een goede analyse van deze afname kon door het Cft niet worden uitgevoerd, omdat vanaf juni er geen bijgestelde liquiditeitsprognoses meer door Bonaire werden aangeleverd. Half oktober zijn alsnog conceptversies van de liquiditeitsprognoses overlegd en is uit een ambtelijk overleg gebleken dat momenteel een inhaalslag wordt gemaakt voor wat betreft de periodieke bijstelling van de prognoses. Bij de 3e uitvoeringsrapportage over 2014, welke eind oktober zal worden aangeleverd, zal het openbaar lichaam volledig inzicht bieden in de realisaties tot en met eind september en de verwachtingen tot en met eind dit jaar. Bovendien zal Bonaire op korte termijn ook voor volgend jaar een liquiditeitsprognose overleggen, waardoor het openbaar lichaam haar interne risico's kan beheersen door haar treasury-activiteiten te baseren op deze actuele liquiditeitsplanning.

Het Cft constateerde eerder dit jaar dat o.a. naar aanleiding van de voorgestelde begrotingswijzigingen het liquiditeitssaldo onder grote druk zou komen te staan. De medio oktober ontvangen geactualiseerde concept liquiditeitsprognose en de verkregen inhoudelijke toelichting op de verwerkte cijfers geven nu een vollediger beeld, op basis waarvan gesteld kan worden dat het eerder gesignaleerde risico op een liquiditeitstekort aanzienlijk is afgenomen.

Collectieve sector

Het Centraal Bureau voor de Statistiek Nederland (CBS) heeft eind 2013 de collectieve sector voor Bonaire vastgesteld. Deze bestaat naast het openbaar lichaam zelf verder uit een tiental entiteiten. Een deel van deze entiteiten is niet langer operationeel (slapende vennootschappen en stichtingen). Het Cft heeft er eerder bij Bonaire op aangedrongen deze vennootschappen en stichtingen te liquideren. Bonaire heeft hier de afgelopen jaren geen prioriteit aan gegeven vanwege onvoldoende capaciteit, maar is voornemens in 2015 hier een aanvang mee te maken.

Het Cft is onlangs een inventarisatie gestart naar de financiële posities van de overheidsvennootschappen en overige collectieve sector entiteiten. Het doel van deze inventarisatie is het inschatten van eventuele financiële risico's die zich kunnen voordoen wanneer een overheidsvennootschap of een andere entiteit het financieel niet redt. Ondanks dat nog niet alle jaarrekeningen het Cft hebben bereikt (er wordt hier op ambtelijk niveau aan gewerkt), heeft het Cft al wel kunnen constateren dat er overheidsvennootschappen zijn die geen positief eigen vermogen hebben dan wel structureel verliesgevend zijn. Het Cft verneemt graag wat het openbaar lichaam gaat doen om deze onwenselijke situatie op korte termijn op te lossen.

Financieel beheer

Plan van aanpak verbetering financieel beheer

Begin dit jaar is Bonaire gestart met een omvangrijk verandertraject met als doel het financieel beheer te verbeteren en daardoor de financiële positie van het openbaar lichaam te stabiliseren. Bij dit traject heeft nauw overleg plaatsgevonden tussen Bonaire, de SOAB en het Cft. Dit heeft geresulteerd in een meerjarig plan van aanpak. Uit de laatst ingediende kwartaalrapportage blijkt dat de uitvoering van het plan van aanpak de afgelopen maanden vertraging heeft opgelopen. Het Cft verwacht dat Bonaire de voor dit jaar geplande verbeterpunten niet meer (geheel) dit jaar zal weten te realiseren. Uit ambtelijk overleg blijkt dat het openbaar lichaam op zeer korte termijn een geactualiseerd plan van aanpak stuurt, aan de hand waarvan de monitoring door het Cft kan worden vervolgd. Het Cft is van mening dat de in gang gezette reorganisatie van de afdeling Financiën ertoe zal moeten leiden dat het meerjarig plan van aanpak op korte termijn tot concrete acties zal moeten leiden. Een inhoudelijk overleg hierover met de afdeling Financiën staat reeds gepland.

In december zal het College tijdens zijn bezoek aan Bonaire hierover met u in gesprek willen gaan op basis van de resultaten die in de komende maanden gerealiseerd worden. Mocht blijken dat de noodzakelijke acties blijkend uit het (geactualiseerde) verbeterplan financieel beheer niet met de nodige daadkracht worden opgepakt, dan zal het Cft de minister hierover informeren.

Het Cft vraagt de aandacht van Bonaire voor een aantal verbeterpunten uit voorgaande jaren die reeds geruime tijd in afrondende fase dan wel in de fase van besluitvorming zijn. Het gaat met name om het dividendbeleid (waarvan het concept sinds 2012 gereed is), het grondbeleid (dat bij de eilandsraad ter goedkeuring ligt) en het subsidiebeleid (waarvan het concept gereed is).

Uitvoeringsrapportages

Het Cft heeft er steeds op gewezen dat een belangrijk en zichtbaar aspect van het financieel beheer betreft het tijdig opleveren van juiste en volledige uitvoeringsrapportages. Een rapportage met de meest actuele financiële stand van zaken dient op elk moment opgeleverd te worden. Een goed financieel beheer impliceert dat Bonaire in "financial control" is. Samen met de SOAB heeft Bonaire begin dit jaar een format voor de uitvoeringsrapportages ontwikkeld. De oplevering van de uitvoeringsrapportages verloopt qua tijdigheid en inhoud nog niet geheel conform de daarover met elkaar gemaakte afspraken. Graag ziet het Cft dat het komende begrotingsjaar de noodzakelijke verbetering zal worden gerealiseerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

De gedeputeerde van Financiën van het openbaar lichaam Bonaire
De voorzitter van de Eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
De griffier van de Eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
De eilandsecretaris van het openbaar lichaam Bonaire
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Bonaire